

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Z OBSAHU:

- Nová soutěž "Komu se nelení..."
- Rostlinní sousedé
- Chráněné lokality v Ústeckém kraji
- Jak barvit vajíčka ekologicky
- Ptákem roku je červenka obecná

- 2 Úvodník
- 3 Nová soutěž "Komu se nelení..."
- 4 Quo vadi EVVO?
Rostlinní sousedé
- 5 Rok 2016 je rokem luštěnin
Jak se žije v Ústeckém kraji
- 6 Půda, zdroj života
- 7 Chráněné lokality v Ústeckém kraji
Neekologická změna ve způsobu
účtování energií
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most

Tel.: 476 708 706

E-mail: ecmost@vuhu.cz

URL: www.ecmost.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 195 342 (Po - Pá: 6.15 - 19.30 hod.)

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2000. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je mostecké ekocentrum jediné svého druhu v České republice. Činnost ECM se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správou a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com>

Vážení a milí příznivci Ekologického centra Most pro Krušnohoří,

dne 8. února 2016 proběhlo na Ministerstvu životního prostředí (MŽP) veřejné projednání návrhu nového Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty i poradenství na léta 2016-2025, kterého jsem se osobně zúčastnila. Program je velice ambiciózní a pokud bude vládou schválen, tak by se po dlouhé době určité stagnace začalo v oblasti environmentálního vzdělávání a ekoporadenství (EVVO a EP) „blýskat na časy“. V novém programu mne zaujalo mnoho věcí, ale nejvíce zřízení trvalé Rady pro EVVO a EP při MŽP a navázání spolupráce s Technologickou agenturou České republiky a Grantovou agenturou České republiky v oblasti podpory výzkumu a vývoje nových postupů EVVO a EP, výzkumu v oblasti pedagogických a didaktických přístupů, výzkumu vlivu kontaktů přírodou na kompetence, environmentální historii, postoje a environmentální gramotnost veřejnosti a podpory přenášení výsledků výzkumu do praxe. Více se o programu dočtete na str. 4.

Rok 2016 byl Valným shromážděním OSN vyhlášen za Mezinárodní rok luštěnin. Cílem mezinárodního roku je zvýšit povědomí o luštěninách a jejich významu pro výživu a ekologické zemědělství. Luštěniny podporují udržitelné zemědělství a potravinové zabezpečení, váží dusík a zlepšují tak úrodnost půdy, mají nízkou uhlíkovou stopu a přispívají tím ke zmírňování změny klimatu. Trochu jsme v bohaté nabídce našeho stravování na luštěniny jako čočka, fazole, hrách a cizrna zapomněli, přitom jsou důležitou součástí jídelníčku na celém světě. Jsou významným zdrojem bílkovin, rostlinných proteinů a aminokyselin. Jsou symbolem zdravého životního stylu. Téma roku 2016 navazuje na téma roku 2015, který byl vyhlášen Valným shromážděním OSN Mezinárodním rokem půdy, s cílem zvýšit povědomí a porozumění o významu půdy pro bezpečnost potravin a základních ekosystémových funkcí. Ekologické centrum Most pro Krušnohoří na téma půdy a luštěnin připravilo za finanční podpory Hospodářské a sociální rady Mostecka soutěž s názvem „Komu se nelení, tomu zelení“. Soutěž bude obsahovat nejen vědomostní kvíz, ale také úkol něco samostatně vypěstovat, na vlastní zahrádce, na školní zahradě, balkóně či před panelovým domem.

V prvním čísle EkoZpravodaje naleznete mnoho dalších zajímavých informací o životním prostředí Ústeckého kraje, o nových chráněných lokalitách na území Ústeckého kraje, o Pařížské smlouvě, která od roku 2020 nahradí stávající Kjótský protokol, ale také, jak barvit velikonoční vajíčka ekologicky. Přečtěte si.

Příjemné prožití velikonočních svátků za kolektiv
Ekologického centra Most pro Krušnohoří přeje

Ing. Milena Vágnerová, vedoucí ECM

NOVÁ SOUTĚŽ "KOMU SE NELENÍ..."

Máte zahrádku? Školní zahradu? A rádi něco pěstujete? Tak tu pro vás máme jedinečnou soutěž, kde můžete ukázat svůj pěstitelský talent, od capartů ve školce až po zkušené zahradníky. A vy, co nemáte zahrádku, nemusíte smutnit, pokud máte balkón, na kterém se dá něco zasadit, můžete se také přihlásit.

Rok 2016 byl Valným shromážděním OSN vyhlášen za Mezinárodní rok luštění, jehož cílem je zvýšit povědomí o luštěninách a jejich významu pro výživu a ekologické zemědělství. Téma roku 2016 navazuje na téma roku 2015, který byl vyhlášen Valným shromážděním OSN Mezinárodním rokem půdy, s cílem zvýšit povědomí a porozumění o významu půdy pro bezpečnost potravin a základních ekosystémových funkcí.

V současné době probíhá po celém světě degradace půd, v České republice navíc velmi rychle ubývá rozloha orné půdy ve prospěch nové výstavby bytů, obchodních center, silnic a dálnic, skladových

prostor apod. Každý den u nás ubude zhruba 15 ha ornice. To je o důvod víc, abychom se naučili s půdou dobře hospodařit a využít každý prostor k pěstování užitkových rostlin. Šlapeme po tom, co nás živí. Půda přijímá výživné látky z odumřelých organismů a vrací je zpět do života. Půda se sice může obnovovat, ale jde o velmi dlouhý proces. Odhaduje se, že v přírodních podmínkách se půda tvoří rychlostí 1 cm za 125 až 400 let. Tento proces se výrazně zrychluje při vhodném obdělávání, kdy se 1 cm vytvoří za 40 let.

Dnešní generace dětí ztrácí vztah k přírodě, k půdě, k místu, kde žijí. Školou procházejí celé budoucí generace a na nich záleží,

kam se bude život na Zemi ubírat. Školní zahrady se tak mohou stát místem, kde na tyto zprerhané vazby navázat. Mohou být také např. zdrojem zdravé úrody ovoce a zeleniny pro školní jídelnu.

soutěž Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) připravilo za finanční podpory Hospodářské a sociální rady Mostecká soutěž s přílehlavým názvem „Komu se nelení, tomu se zelení“, která by měla nejen připomenout cíle Valného shromáždění OSN, ale také podnítit veřejnost k zamýšlení se nad

významem půdy a nad její ochranou a především vyzdvihnout snahu žáků, studentů, jejich pedagogů i obyvatel měst a obcí o pěstování vlastních plodin a ocenit jejich výsledky. Jsou zde zahrádkáři, kteří se půdě na své zahrádce v rámci zahrádkářských svazů usilovně věnují, ale i ostatní obyvatelé, včetně seniorů, kteří mají zahrádky kolem svých domů a domovů.

Soutěž bude zahájena **21. března 2016**, bude probíhat ve 3 věkových kategoriích a bude složena ze 2 částí:

1. VĚDOMOSTNÍ KVÍZ (od 6-15 let, 16-100 let)

Podmínkou účasti v soutěži je správné vyplnění „pedologického“ kvízu.

- vědomostní kvíz pro kategorii 6-15 let
- vědomostní kvíz pro kategorii 16 a více let

• PRO DĚTI DO 6 LET

je připravena **tajemná skládačka obrázku**, kterou stačí vytisknout a složit. Po složení skládačky nám zašlete e-mailem název toho, co je na obrázku. Pokud se bude kvízu v kategorii do 6ti let účastnit kolektiv, např. mateřská školka nebo rodina, stačí zaslat jednu odpověď.

Po absolvování vědomostní části soutěže přichází na řadu praktická část.

2. PĚSTOVÁNÍ PLODIN A ROSTLIN

Účastník soutěže (jedinec nebo kolektiv) má za úkol **vypěstovat plodiny a rostliny** při preferování ekologického způsobu pěstování, péče a upřednostnění původních druhů plodin a rostlin. Podmínkou účasti bude průběžná fotodokumentace nebo videodokumentace (od přípravy plochy, setí, pěstební péči až po sklizeň).

Do soutěže bude zařazen každý, kdo vyplní kvíz dle své věkové kategorie a zašle foto nebo videodokumentaci své pěstební péče nejpozději **do 21. 10. 2016** na emailovou adresu: ecm.souteze@gmail.com nebo poštou na adresu Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s., Ekologické centrum Most pro Krušnohoří, tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most, případně doručí osobně do kanceláře ekocentra.

Více informací o soutěži naleznete na: www.ecmost.cz

QUO VADIS EVVO?

Do konce března 2016 předloží Ministerstvo životního prostředí k projednání vládě návrh nového Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty i poradenství na léta 2016-2025. Jaká je jeho strategie a cíle? Co přinese nového?

Povinnost zpracovávat „Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice“ a předkládat jej vládě ke schválení vyplývá pro Ministerstvo životního prostředí ze zákona č.123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, § 13, odstavec 3a).

V souladu se zákonem č.123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, § 13, odstavec 3c) je součástí dokumentu i oblast environmentálního poradenství. Proto je dokument koncipován

jako „Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství“ (dále SP EVVO a EP).

První „Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ byl vládou ČR schválen v roce 2000, mezitím však došlo k zásadním proměnám ve společnosti a ve stavu životního prostředí a v oboru samotném, proto je žádoucí zohlednit současnou situaci, trendy a výzvy a program aktualizovat.

Dne 8. února 2016 proběhlo v době od 10:00-13:00 hod. na Ministerstvu životního prostředí (MŽP) veřejné projednání návrhu nového Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty i poradenství na léta 2016-2025, který zpracovávalo v období červen-prosinec 2015 více než 35 odborníků pod vedením RNDr. Jiřího Kulicha, ředitele „Střediska ekologické výchovy a etiky SEVER“.

Veřejného projednání se zúčastnili zástupci ministerstev, krajů, neziskových organizací a vysokých škol a také vedoucí Ekologického centra Most pro Krušnohoří Ing. Milena Vágnerová.

(...*plné znění článku*)

Autor článku:
Ing. Milena Vágnerová

ROSTLINNÍ SOUSEDÉ A JEJICH VZTAHY

Jaro už pomalu ťuká na dveře a v hlavách pěstitelů rotují myšlenky, co je třeba nachystat na letošní sezónu. Při zahradničení byste neměli zapomínat na přirozenou ekologii rostlin. Všechny šlechtěné rostliny mají své prapředky v rostlinách planých a z jejich ekologie vychází i potřeby rostlin kulturních.

Růst a vývoj rostlin ovlivňuje zejména potřeba světla, tepla, vláhy a živin. Podmínky prostředí ovlivňují dobu tvorby květu, klíčení, přijímání živin, snášenlivost sucha, tvar rostliny a schopnost konkurence.

V konkurenčním boji využívají rostliny své specifické látky, které šíří do okolí. Takové látky mohou sloužit i jako obrana proti škůdcům, ale mohou mít také nepříznivý vliv na sousední vegetaci. Naopak některé plodiny je vhodné pěstovat společně, protože se navzájem chrání proti škůdcům, doplňují se při čerpání živin z půdy a půdu samotnou chrání proti zaplevelení a erozi (odnos svrchní úrodné vrstvy půdy větrem či vodou).

Velmi účinnou rostlinou, které se vyhýbá mandelinka bramborová je křen. Můžeme ho tedy zasít mezi sadbu brambor a později ho využít i ke konzumaci. Podobně jsou na tom i šalvěj lékařská a tymián, odpuzují totiž slimáky a bělásky a hodí se na zpracování v kuchyni.

Správné zahradničení je šetrné k půdě, která je nepostradatelnou složkou životního prostředí. Při využívání přirozených vztahů rostlin v zahradničení se rostliny mezi sebou navzájem podporují v růstu.

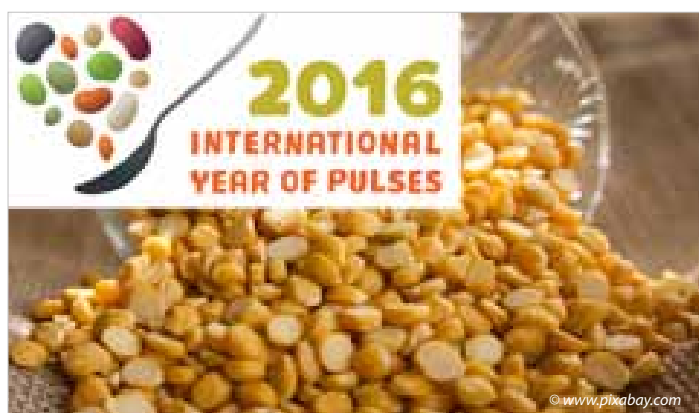
(...*plné znění článku*)

Autor článku:
Bc. Z. Ungerová, K. Chabrová, DiS.

ROK 2016 JE ROKEM LUŠTĚNIN

Rok 2016 byl vyhlášen 68. Valným shromážděním Organizace spojených národů Mezinárodním rokem luštěnin (IYP 2016), jehož smyslem je zvýšit povědomí veřejnosti o nutričních výhodách luštěnin v rámci udržitelné produkce potravin, jejímž cílem je zajištění potravin a výživy. Rok 2016 tak nabídne jedinečnou příležitost pro diskuzi o lepším využívání luštěnin, jejich celosvětovém pěstování, střídání plodin a nových výzvách v oblasti obchodu s nimi.

Luštěniny patří mezi první rostliny, které začali rolníci pěstovat. Člověka dobře zasytí, proto sloužily jako náhrada při nedostatku masa. Vyplatí se je konzumovat, protože obsahují značné množství bílkovin, snad nejvíce z celé rostlinné říše.

Luštěniny nejsou z historického hlediska v lidské výživě žádnou novinkou, naopak jejich konzumace započala již před několika tisíci lety (např. čočka byla používána na Blízkém východě již v době kolem 7 000 let př. n. l.). V minulosti byly hojně zařazovány do stravy obyvatel evropských zemí a zvláštní význam jim byl přikládán ve starém Římě, kde byly luštěniny spojovány se smrtí a považovány za jedovaté. Recepty z luštěnin nicméně nacházíme v kuchařkách starých Římanů a zmiňuje se o nich i bible.

Většina druhů pochází z Asie, některé naopak ze Střední a Jižní Ameriky. Luštěniny se tradičně upravovaly namáčením, nakličováním a vařením, a to v čisté formě (kaše, polévky, pyré) nebo ve směsi s jinými potravinami, např. s bramborami, obilovinami, či jinými luštěninami.

Jsou zdravé, výživné, levné, chutné. I přes tyto pozitivní vlastnosti se na našem talíři neobjevují tak často, jak by měly. Přestože obsahují nejvíce bílkovin z rostlinných potravin, jsou často nahrazovány masem, tedy bílkoviny živočišnými.

Luštěniny jsou potraviny důležité pro vývoj našeho organismu. Přinášejí tělu bílkoviny potřebné pro správný chod všech procesů v těle.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: M. Černá

JAK SE ŽIJE V ÚSTECKÉM KRAJI?

V listopadu minulého roku byla vydána Ročenka životního prostředí Ústeckého kraje za rok 2014. Ročenka vychází periodicky a podává celkový pohled na stav životního prostředí v Ústeckém kraji. Čtenáři tak nabízejí základní informace o údajích a změnách životního prostředí v regionu. Přinášíme Vám touto cestou aktuální přehled zajímavostí o životním prostředí na Mostecku a v blízkém okolí.

Mostecko v kostce

Okres Most se rozkládá na 467 km² a svoji rozlohou je druhým nejmenším okresem v Ústeckém kraji. Má pouze 26 obcí, z toho čtyři obce se statutem města. Okres se vyznačuje velkou hustotou obyvatel – 251 na km² – ze

sedmi okresů Ústeckého kraje v něm žije nejvíce obyvatel ve městech (89 %).

Na území okresu území leží povodí řeky Bíliny a jejího přítoku říčky Srpiny. Pro klimatické poměry jsou charakteristické nízké průměrné roční srážky

a poměrně vysoké průměrné roční teploty ovzduší. Vzhledem ke členitosti terénu se zde proto často vyskytují mlhy. Zemědělská půda tvoří pouze necelých 30 % z celkové rozlohy okresu, je to nejnižší podíl z okresů Ústeckého kraje. Např. v okresech Louny a Litoměřice je poměr zemědělské a nezemědělské půdy obrácený. Na rozhraní okresů Most a Chomutov se nacházejí dvě přírodní rezervace – Jezerka a Černý rybník.

Mezníky životního prostředí v r. 2014

VODA

Většina území Ústeckého kraje spadá do povodí řeky Labe. Řeka Labe je

největším vodním tokem na území kraje, který po opuštění hranic teče do Německa, kde se následně vlévá do Severního moře. Mezi nejvýznamnější toky kraje dále spadá řeka Ohře, vlévající se zleva do Labe u Litoměřic a pak Bílina, ústící do Labe v Ústí nad Labem. Území Ústeckého kraje spadá pod správu Povodí Ohře, státní podnik a Povodí Labe, státní podnik.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: M. Černá

PŮDA, ZDROJ ŽIVOTA

Půda je jednou ze složek životního prostředí, kterou člověk potřebuje k přežití. Půda není jen nejsvrchnější vrstva zemské kůry, po které šlapeme, ale plní důležité ekologické, environmentální a sociálně-ekonomické funkce. Pojďme se blíže podívat, jak důležitá pro nás půda je, co nám poskytuje, jak s ní hospodaříme a kolik jí v České republice a v Ústeckém kraji máme.

Půda poskytuje rostlinám živiny, vodu a prostředí pro růst kořenů. Půdu lze definovat jako samostatný přírodní útvar vzniklý z povrchových zvětralin zemské kůry a z organických zbytků za působení půdotvorných faktorů. Je životním prostředím půdních organismů, stanovištěm planě rostoucí vegetace, slouží k pěstování kulturních rostlin. Je regulátorem koloběhu látek, může fungovat jako úložiště, ale i zdroj potenciálně rizikových látek. Půda je dynamický, stále se vyvíjející živý systém.

Půda se skládá z několika složek jako je složka pevná (minerální), kapalná, plynná, organická živá a organická neživá. Pevná část se nazývá půdní substrát nebo zvětralá hornina. Kapalnou složku tvoří půdní voda.

Plynnou složku, tvoří půdní vzduch, který má podobné složení jako atmosférický vzduch. Jedinou odlišností je desetkrát vyšší obsah oxidu uhličitého CO_2 . Živou organickou složkou v půdě jsou kořeny a půdní. Půdní edafon v sobě zahrnuje veškeré půdní organismy. Za neživou organickou složku považujeme humus (odumřelé organické zbytky rostlin a živočichů, které jsou v různém stupni rozkladu).

Člověk už od doby neolitu půdu ovlivňuje a to jak negativně, tak i pozitivně (zemědělská výroba, průmysl, urbanizace nebo těžba minerálů, hornin a rud). Snižování kvality půdy neboli degradace půdy je proces, vyvolaný lidskou činností, který snižuje současnou anebo budoucí schopnost půdy umožňovat

život lidstva. Všeobecně degradaci můžeme chápat jako snižování kvality půdy, anebo také jako částečnou anebo úplnou ztrátu jedné anebo více funkcí půdy. Znehodnocování půdy může mít globální (celosvětový) anebo regionální (místní) rozměr.

S globálními problémy znehodnocování půdy se setkáváme téměř na všech kontinentech. Jedná se především o problémy s odlesněním půdy s následnou urychlenou erozí, nadměrnou mineralizací humusu a organických látek v půdě v Jižní Americe, Africe, Asii a na ostrovech Oceánie. S acidifikací půdy neboli okyselování půdy se setkáme v S Americe, JV Asii, Z a S Evropě. Aridizace (vysušování) a dezertifikace (přeměna na poušť) v důsledku skleníkového efektu najdeme ve střední Asii, jižní části Severní a Jižní Ameriky, v severní, západní a jižní Africe a skoro v celé Austrálii až na její příbřežní pásmo.

Zasolování půdy zavlažováním je problémem především ve střední Asii, jižní části Severní Ameriky a v severní Africe. Dalším globálním problémem je zamoření půdy radionuklidy po haváriích v atomových elektrárnách a pokusech s atomovými nukleárními bombami v Severní Americe,

střední Asii, východní Evropy (Bělorusko, Ukrajina) a na ostrovech Oceánie (Bikini, Mururoa, Japonsko). Mezi velkoplošné znečišťování půd patří i způsoby zemědělského obhospodařování. Jedná se především o intenzifikaci v zemědělství, které používá průmyslová hnojiva a pesticidy, monokulturní pěstování plodin a hloubkové obdělávání půdy, což je v extrémních případech příčinou znehodnocování půd především v Evropě. Nejrozšířenějším velkoplošným znehodnocením půdy je urychlená vodní eroze půdy, která spolu s původní přírodní erozí převládá ve všech půdách světa s výjimkou rovinných terénů.

Regionální (maloplošné) problémy znehodnocování půdy mají menší dopady, než ty problémy globálního znehodnocování půd. Maloplošné znehodnocování půd má dopad především na místní biotu. Jedná se především o kontaminaci půd těžkými kovy a organickými polutanty, intoxikace půdy pesticidy, znečištění půdy ropou, únava půdy monokulturním pěstováním, umělé zavodnění půdy a erozní události nebo sesuvy půdy.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:

Ing. Hana Svašková

CHRANĚNÉ LOKALITY V ÚSTECKÉM KRAJI

Některá místa v našem okolí si pro svou jedinečnost zaslouží být chráněna. Zachování jejich přírodních hodnot a ekosystémů umožňuje legislativa formou prohlášení těchto lokalit za chráněná území.

V Ústeckém kraji se nachází 173 tzv. maloplošných chráněných území; z toho 13 národních přírodních památek (NPP), 12 národních přírodních rezervací (NPR), 92 přírodních památek (PP) a 56 přírodních rezervací (PR) o celkové rozloze 8 861 ha. Od 1. 2. 2016 jsou v platnosti dvě nové vyhlášky, které rozšiřují sortiment předmětů ochrany a stanovují bližší ochranné podmínky na některých z těchto chráněných území. Jedná se o dvě zajímavé lokality; NPP Velký vrch u Vršovic a NPR Úhošť. Čím jsou tyto lokality výjimečné

a jak nová vyhláška mění jejich způsob ochrany? Ochrana zvláště chráněných území závisí na stanovených v **legislativních podmínkách**, které určují jak se s danou lokalitou bude zacházet a vymezují pravidla pro chování na těchto územích v různých oborech činností.

Ochranná pásma

Každé zvláště chráněné území (ZCHÚ) je vymezeno uzavřenými hranicemi, za kterými platí jiná pravidla jak pro vlastníky, tak i pro návštěvníky. Aby byla tato území chráněna před

rušivými vlivy z okolí, mělo by na jejich hranice navazovat tzv. ochranné pásmo. Podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je ochranné pásmo území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ. Jestliže není ochranné pásmo zakreslené v mapě ZCHÚ, automaticky je za něj považován pás o šířce min. 50 m podél celých hranic chráněného území.

Se souhlasem orgánu ochrany přírody mohou být

v ochranném pásmu povoleny některé činnosti a zásahy:

- stavební činnosti,
- terénní a vodohospodářské úpravy,
- použití chemických prostředků,
- změny kultur na pozemcích v ochranném pásmu.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:

Kateřina Chabrová, DiS.

© <https://commons.wikimedia.org>

NEKOLOGICKÁ ZMĚNA...

Energetický regulační ústav (ERÚ) připravuje změnu ve způsobu účtování energií. Od roku 2017 má regulovaná část ceny více záležet na jističi a méně na spotřebě. Dle názoru ERÚ má být nový tarifní systém pro zákazníky jednodušší, spravedlivější a flexibilnější z pohledu schopnosti reagovat na nové požadavky zákazníků, obchodníků a výrobců elektřiny i nových technologií. Podle Hnutí duha je připravovaná změna neekologická a nespravedlivá. Bude motivovat k velké spotřebě a lidem se přestane vyplácet elektřinou šetřit.

Pokud plánované změny tarifního systému skutečně proběhnou, pořízení úsporného spotřebiče nebo vypínáním počítače na noc byste skoro nic neušetřili. Ani výroba vlastní, čisté elektřiny z fotovoltaických panelů by se nevyplatila. Situace by vedla k vyšší spotřebě energií a pořízení šetrných obnovitelných zdrojů energií by ztratilo ekonomické výhody. Obzvláště domácnosti s malou spotřebou elektřiny by na nový tarifní systém doplatily. Všichni by zaplatili více paušálně (za samotné připojení k síti a podle hodnoty jističe), méně však za skutečně spotřebovanou elektřinu.

Na plánované změny reagovalo Hnutí duha, které nesouhlasí s připravovaným

systémem a varuje před jeho zavedením. Své argumenty uvádí na webu.

Hnutí duha na svých stránkách nabádá občany, aby se ozvali a projeví svůj názor zasláním emailu ERÚ.

Zavedení nové tarifní struktury bez úprav a v podobě, která je nyní předmětem konzultačního procesu, odmítla schválit předsedkyně Energetického regulačního úřadu (ERÚ) Alena Vitásková a na poradě vedení ERÚ 12. 11. 2015 nařídila vyhlásit veřejný konzultační proces a na jeho základě tarify upravit.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:

Bc. Zuzana Ungerová,
Jana Krátká

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

K Kompost

Kompostování je přirozený biochemický proces rozpadu organické hmoty pomocí aerobních organismů. Výsledkem tohoto procesu je stabilní organické hnojivo nazývané kompost. Kompostování má v České republice poměrně dlouhou historii, již v roce 1912 byla na našem území zřízena první kompostárna. Aktuální počet provozovaných kompostáren naleznete [zde](#).

Základem kompostování je fermentace neboli zrání kompostu. Jedná se o kvašení látek rostlinného nebo živočišného původu, k němuž dochází účinkem enzymů za současného uvolňování tepla. Během tohoto procesu dochází k rozkladu organických látek, ale také k odbourávání škodlivých složek a tím k celkové hygienizaci kompostu. Fermentace kompostu probíhá ve třech fázích:

- rozkladná (mezofilní)
- přeměnná (termofilní)
- dozrávací

Kompost se využívá především v zemědělské výrobě, ale své uplatnění nachází i jako materiál pro rekultivaci skládek odpadů či půd narušených důlní činností. Mezi pozitivní vlivy kompostování patří nejen snížení skládkovaných bioodpadů, ale také zúrodnění půdy a zadržování vody v ní. Na druhé straně i kompostování má své nevýhody, je to především zápach a bioaerosoly, které se mohou vyskytnout během kompostování.

Jak barvit vajíčka ekologicky

Zapomeňte letos na umělá barviva, která vám vajíčka obarví na zářivě fialovou a toxicky zelenou. Vyzkoušejte přírodní techniky barvení, které jsou jednoduché a navíc levné. Zkuste obarvit vajíčka třeba v odvaru z cibulových slupek.

Řepa, kurkuma, cibule. Běžné suroviny vám zajistí jemné a přírodní barvy, navíc jsou levnou a ekologickou alternativou syntetických barev z obchodů. K odvarům z kořenů nezapomeňte přidat jednu až dvě lžičky octa. Barvy budou intenzivnější a lépe se do skořápky vsáknou.

Důležité je také vajíčka dobře odmastit, jinak se dobře neobarví. Postačí vám

hadřík namočený v octu, kterým vajíčka otřete. Můžete zkusit i pokročilejší techniky barvení, kdy na vajíčko přitisknete členité lístky (třeba jetel) a vajíčko pevně ovážete gázou. Po uvaření v přírodním odvaru a sundání gázy vám na vajíčku zůstane světlá stopa ve tvaru lístku.

Do gázy můžete s vejcem zavázat i kousky cibulových slupek, po uvaření na skořápce zůstane barevná mozaika v odstínech od světle žluté po tmavě oranžovou. Aby přírodní barviva obarvila vajíčko stejně jako ta syntetická, nechte vejce v odvaru delší dobu.

Vařit by se měla asi deset minut. Ne déle, jinak se žloutek vajíčka zabarví dozelená a je těžce stravitelný. Po uvaření vajíčka v hrnci s nálevem posuňte z plotny a nechte je v odvaru ještě další hodinu máčet. Pak už je stačí je usušit a přetřít ubrouskem s trochou másla, aby se leskla.

Jak na přírodní barvy?

- Hnědá: odvar z cibulových slupek
- Žlutá: kurkuma
- Červená: odvar z červeného zelí
- Růžová: šťáva z červené řepy
- Fialová: šťáva z borůvek
- Zelená: odvar ze špenátu
- Oranžová: čaj

CO SE DĚJE...

Litvínov plánuje revitalizaci lokality u Pilařského rybníka či Pietního parku

Po revitalizaci dětských hřišť se město Litvínov zaměřilo na komplexní řešení lokality u Pilařského rybníka, která slouží pro potřeby městské rekreace, zejména jako oddechová zóna pro procházky.

V parku zůstává nedořešený vztah mezi městem Litvínovem a soukromým vlastníkem vodní plochy, který s městem

jedná o možném odkupu. Dořešení stavu vodní nádrže považuje vedení města za klíčové, neboť vodní plocha tvoří dominantu parku a je historicky jeho nedílnou součástí.

Podle radnice pozornost vyžaduje také Pietní park v ul. Žižkova, který je oddechovou zónou s parkovým mobiliářem a sochařskou výzdobou. Park by bylo vhodné doplnit zelení, popř. revitalizovat trávníky, rekonstruovat kapli Valdštejnů, která je prohlášena za kulturní památku.

Samostatnou skupinou pro řešení jsou hřiště u základních škol, která jsou vybavená zařízením pro různé sporty a věkové skupiny, avšak jsou většinou oplocená/uzavřená.

Ptákem roku 2016 je červenka obecná

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*) je malý a velmi zvědavý ptáček, kterého můžeme spatřit v parcích, zahradách a především v lesích. Málokdo by tušil, že tento něžný tvor ukrývá srdce rváče. Velmi důrazně si totiž hájí své teritorium, využívá k tomu nejen svého hlasu, ale také jasně červené náprsenky.

Jak přišla ke svému jménu?

Stará legenda vypráví o tom, že když Kristus umíral na kříži, přilétla mu na plece červenka, v tom čase nenápadný hnědý ptáček, a začala mu zpívat, aby mu ulehčila utrpení. Krev z jeho ran postříkala ptáčka na hrudi a od té doby mají všechny červenky znak Kristova utrpení na svém těle. Proto je červenka ptákem svázaným s vánočními svátky a často tvoří hlavní motiv na vánočních pohledech.

Drobná charakteristika

Charakteristickým znakem tohoto ptáčka dosahujícího velikost 14 cm je šedobílá zavalitá tělíčka a zářivě červená náprsenka, tu získávají až dospělí jedinci. Zádová strana, křídla a ocas mají olivově-hnědou barvu. Zobák je černý, nohy tmavohnědé. V létě se živí hmyzem, slimáky, žížalami a drobnými červy. Nejčastěji pozoruje dění z výšky, až pak se vrhá na vyhlédnutou kořist. Na podzim se živí různými semeny a bobulemi. Sama červenka se nejčastěji stává potravou sokolů, orlů, káňat, kun nebo lasic.

Jen ne červenou...

Červenka je malý bojovník, který si urputně brání své

teritorium. Využívá k tomu svůj krásně švitořivý zpěv připomínající zvuk flétny. Jako jeden z mála opeřenců zpívá během celého roku, na osvětlených místech i v noci. Ozývá se i hlasitými ostrými zvuky "tik- tik". Na červenou barvu reaguje velmi agresivně a je schopna zaútočit na cokoli, co je alespoň trochu zbarvené do červena (např. i podzimní listy). Není to společenský pták, styku s ostatními se vyhýbá. Při soubojích s jinými druhy, které mohou končit i smrtí, odhaluje červenou hrud. Každá desátá dospělá červenka končí svůj život na následky soubojů.

Hnízdění

Hnízdí převážně v dírách pod kořeny stromů nebo v stromových dutinách, kde si vytváří hnízdo z mechu, listů a trav. Snáší do něj pět až sedm žlutavých nebo načervenalých skvrnitých vajec, na kterých samice sedí 14 dní. Hnízdí dvakrát ročně od dubna do srpna. Čerstvě narozená mláďata jsou holá a slepá. První pířka začínají rašit kolem třetího dne života.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Martina Černá

Jaké jsou výsledky COP21 v Paříži?

Konec roku 2015 přinesl světu Pařížskou smlouvu; klíčový dokument zapojující celý svět do ochrany klimatu. Tento dokument je výsledkem téměř dvoutýdenního jednání desítek zástupců jednotlivých zemí z celého světa, kteří se tak zavázali k zavedení různých opatření proti zvyšování globální teploty planety Země, nárůstu emisí atd. Jaké jsou výsledky?

Jak jsme již informovali na webových stránkách Ekologického centra Most pro Krušnohoří článkem ze dne 7. 12. 2015 s názvem [Klimatický summit 2015 v Paříži](#) konala se v Paříži od 30. 11. do 12. 12. 2015 jedna z nejdůležitějších konferencí roku 2015; konference OSN o změně klimatu, nazývaná také jako COP21 – 21. konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (21st Conference of the Parties – COP21). Jednání byla ukončena podepsáním nové dohody, tzv. [Pařížská smlouva](#), která od roku 2020 nahradí stávající Kjótský protokol. Cílem celé konference bylo jednání o efektivních a smysluplných postupech, které sníží emise skleníkových plynů a povedou a opatření, která povedou k zastavení růstu globální teploty.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Kateřina Chabrová, DiS.

Jaro ožívá - Spring Alive

Jaro ožívá (Spring Alive) je dlouholetá mezinárodní vzdělávací kampaň, kterou pořádá největší společnost na ochranu ptactva BirdLife International zastoupená v ČR Českou společností ornitologickou. Kampaň je založena na sledování příletu pěti druhů ptáků: vlaštovky obecné, kukačky obecné, rorýse obecného, čápa bílého a vlyhy pestré a zaznamenávání příletů na stránky www.springalive.net.

© <http://pixabay.com>

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Realizované zakázky:

- **AKTA U - Po stopách uhlí a záhadných únosů žab**
Environmentálně vzdělávací projekt pro školy.
- **Cesta za tajemstvím ropy**
Interaktivní výukový program.
- **Těžba a rekultivace**
Interaktivní výukový program.
- **Mezinárodní rok udržitelné energie pro všechny**
Výukový program o významu energie pro lidstvo.
- **Voda pro život**
Úspěšný výukový program.
- **O uhlí**
Interaktivní program realizovaný pro SD a.s.
- **Co dýcháme?**
Nový výukový program nejen o ovzduší

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy:

- biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další.

Pro bližší informace kontaktujte ekocentrum.

POZVÁNKY, AKCE

1.12.2015 - 3.4.2016

ČESKÉ ŠVÝCARSKO OČIMA VÁCLAVA SOJKY
Muzeum města Ústí nad Labem

Fotografická výstava dlouholetého fotografa, znalce přírody a zaměstnance správy NP Václava Sojky.

19.1. - 29.5.2016

PTÁCI KOLEM NÁS
Oblastní muzeum v Mostě

Zajímavé obrazy z ptačího světa. Výstava fotografií M. Anderleho, J. Bažanta a M. Porteše.

27.3.2016

ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ: SOPEČNÁ TAJEMSTVÍ
Parkoviště u kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě

Magické sopky, daleké výhledy, kouzelná stepní krajina.

Více informací: <http://www.offroadsafari.cz/>

24. - 28.3.2016

VELIKONOCE V ZOO
ZOO Ústí nad Labem

ZOO Ústí nad Labem pořádá tradiční kvíz O vejce ptáka nandu, velikonoční pondělí (28. 3.) – nadílka pro vybrané druhy zvířat.

Více informací: <http://www.zoousti.cz>

23.4.2016

MEZINÁRODNÍ DEN ZEMĚ
ZOO Ústí nad Labem

Program u Koliby, stánky, farmářské trhy – lokální produkty, ochutnávka hmyzí kuchyně.

Více informací: <http://www.zoousti.cz>

